

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 30

DOM
2016-04-21
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
1841-16

Ankomstdatum
2016-04-22

SÖKANDE

Ingvar Ljud AB, 556349-2270
Kabelvägen 13
311 00 Falkenberg

MOTPART

Stockholms stad, Kulturnämnden
Box 16113
103 22 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 706059

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 08:00-16:30
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt		

YRKANDEN M.M.

Stockholms stad, Kulturförvaltningen, (Staden) genomför en upphandling av ljudsystem till Kungsträdgården och dess scen, (Dnr. 3.1/38/2015).

Upphandlingen genomförs som öppet förfarande enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) och tilldelningsgrund är lägsta pris. Av tilldelningsbeslut den 25 januari 2016 framgår att en annan leverantör än Ingvar Ljud AB har antagits som leverantör.

Ingvar Ljud AB (bolaget) yrkar att upphandlingen ska rättas på så sätt att utvärderingen görs om, varvid anbudet från Bright Group Sweden AB (BGS) och Soundforce Scandinavia AB (Soundforce) ska förkastas och bolagets anbud ska tilldelas upphandlingen. Bolaget anför i huvudsak följande. BGS anbud uppfyller inte ska-kravet att anbudet ska vara underskrivet av behörig befattningshavare, och Soundforce anbud uppfyller inte ska-kravet att ge in en kopia på F-skatteskedel. Soundforce anbud innehåller också otillåtna reservationer. Staden har brutit mot LOU genom att inte förkasta dessa båda anbud. Bolagets anbud, som hade det tredje lägsta priset, skulle ha antagits. Bolaget har lidit skada på grund av Stadens utvärdering av anbudet.

Staden anser att ansökan om överprövning ska avslås och anför i huvudsak följande. Staden har inte brutit mot någon bestämmelse i LOU. Anbudet som har tilldelats uppdraget uppfyller samtliga krav i upphandlingen och hade det lägsta priset. För det fall domstolen skulle anse att det har förekommit några överträdelser av LOU bestrider Staden att bolaget har lidit skada.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

De grundläggande principer som ska följas vid all offentlig upphandling är principerna om icke-diskriminering, likabehandling, transparens (öppenhet och förutsebarhet), proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har framfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 § LOU. För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att det visas att sökanden lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande enheten brutit mot LOU.

Det ankommer på sökanden att visa att utvärderingen är felaktig. Vidare ankommer det inte på domstolen att göra en detaljerad utvärdering i upphandlingen, utan prövningen inskränker sig till frågan om principerna i 1 kap. 9 § LOU, samt övriga regler i LOU, har överträtts. Först när det klart kan konstateras att den upphandlande myndighetens bedömning har gjorts i strid med förfrågningsunderlaget eller i strid med de principer som styr LOU finns det skäl för ingripande.

BGS:s anbud

Bolaget anser att BGS anbud inte uppfyller kravet i punkten 4 i förfrågningsunderlaget där det anges att anbud ska avges skriftligt på svenska och vara underskrivet av för anbudsgivaren behörig befattningshavare och borde ha förkastats. Bolaget hänvisar till ett antal kammarrättsavgöranden (Kammarrättens i Stockholm mål nr. 1383-14, Kammarrättens i Sundsvall mål nr 328-15, Kammarrättens i Göteborg mål nr 5136-11 samt Kammarrättens i Jönköping mål nr. 3805-11.

Staden invänder att det av punkten 5 i förfrågningsunderlaget framgår att anbudet ska vara digitalt i PDF-format. Staden har inte i punkten 4 i

förfrågningsunderlaget, eller på någon annan plats, uppställt något uttryckligt krav på att anbudet ska vara egenhändigt undertecknat eller undertecknat med penna. Det finns t.ex. ingen särskild signatursida som del av förfrågningsunderlaget där det finns ett avsatt utrymme för undertecknande eller där anbudsgivarna avkrävs ett särskilt intygande. Kravet i punkten 4 får närmast vara att se som en ordningsföreskrift, där Staden efterfrågar en tydlig uppgift om vem som är avsändare av anbudet. BGS har på sista sidan i sitt anbud signerat detta med bolagets namn och namnet på företrädaren för bolaget. Anbudet skickade till Staden med e-post ifrån bolagets e-postadress. Staden har ingen anledning att ifrågasätta anbudets seriositet eller bindande verkan. Anbudet uppfyller därmed kraven i förfrågningsunderlaget. Det skulle under alla omständigheter vara oproportionerligt att förkasta bolagets anbud för att det saknas en inskannad kopia av en bläckunderskrift, särskilt som något sådan uttryckligt krav inte finns i förfrågningsunderlaget.

I punkten 4 i förfrågningsunderlaget Krav på leverantör anges att anbud ska avges skriftligt och vara underskrivet av för anbudsgivaren behörig befattningshavare.

Förvaltningsrätten finner i likhet med Staden att det i punkten 4 i förfrågningsunderlaget inte uppställts något krav på egenhändigt undertecknande av anbudet. Det anges endast att anbudet ska vara underskrivet. Enligt Staden utgör kravet endast en efterfrågan av en tydlig uppgift om vem som är avsändare till anbudet. De avgöranden från kammarrätterna som bolaget hänvisar till handlar däremot om ska-krav i förfrågningsunderlagen på egenhändigt undertecknande av anbud. Den omständigheten att BGS:s anbud saknar egenhändigt undertecknande utgör således enligt förvaltningsrättens mening inte grund att förkasta anbudet. Såsom Staden har anfört är BGS:s anbud underskrivet med maskin där firmanamn och en person, John Wettersten, framgår. Kravet i punkten 4 i

förfrågningsunderlaget synes således uppfyllt. Skäl för ingripande enligt LOU föreligger därför inte på grundval av det som bolaget har anfört i denna del.

Soundforces anbud

Bolaget gör gällande att Sundforces anbud inte uppfyller ska-kravet i punkten 4 e) i förfrågningsunderlaget att ge in en kopia på F-skattsedel.

Staden invänder att Skatteverket sedan 2013 inte längre utfärdar traditionella "F-skattsedlar" för företag, utan företag blir godkända för F-skatt. Kravet i förfrågningsunderlaget måste således förstås så att anbudsgivarna genom ett relevant dokument ska visa att de är godkända för F-skatt. Soundforce har bifogat ett registreringsbevis för aktiebolag från Bisnode daterat den 21 januari 2016. I beviset är uppgifter om skatteregistrering inkluderade och det framgår att Soundforce är registrerat för F-skatt sedan den 1 januari 1994. Kravet i punkten 4 E i förfrågningsunderlaget är därmed uppfyllt.

I punkten 4 e) i förfrågningsunderlaget anges att anbudsgivare ska bifoga kopia på aktuellt registreringsbevis och F-skattsedel.

Förvaltningsrätten konstaterar, i likhet med Staden, att Skatteverket inte längre utfärdar F-skattsedlar. Av punkten 4 e) går inte att utläsa att ett registerutdrag från Skatteverket måste ges in för att bevisa att anbudsgivaren är godkänd för F-skatt. I målet är ostridigt att Soundforce har gett in ett registreringsbevis utfärdat av Bisnode med anbudet. Av registreringsbeviset framgår att företaget registrerades för F-skatt den 1 januari 1994 samt att informationen om skatteregistrering är hämtad från Statistiska Centralbyrån. Förvaltningsrätten anser därför att Soundforce genom inlämnat

registreringsbevis har uppfyllt kravet i punkten 4 e) i förfrågningsunderlaget.

Bolaget gör vidare gällande att Soundforces anbud innehåller otillåtna reservationer, eftersom det i anbudets sista stycke på sidan 1 anges följande: ”Här finns inget angivet i underlaget hur många separata drivkanaler som önskas till monitorer. Vi har valt att i anbud erbjuda 12 ch förstärkare (ex.vis. 10 monitorsystem wedge på scen+ cue-system wedge+ trumsub= 12 ch amp). Man skulle kunna ge anbud med färre antal förstärkarkanaler och ändå uppfylla kraven enligt underlaget. Vi begär därför att hänsyn ska tas till detta om vårt pris jämförs med ett anbud med färre antal förstärkarkanaler.”

Staden bestrider att Soundforces anbud innehåller en reservation. Det som Soundforce har beskrivit i kommentaren till kravspecifikationen är att det inte finns tydligt angivet hur många separata drivkanaler som önskas till de efterfrågade monitorerna. Soundforce har offererat det antal som de anser är bäst, men uppger upplysningsvis att det skulle gå att erbjuda förstärkare med färre kanaler och ändå uppfylla kravet i kravspecifikationen. Denna upplysning innebär inte någon reservation från Soundforces sida eller att Soundforces anbud inte skulle uppfylla kraven i förfrågningsunderlaget.

Förvaltningsrätten konstaterar att Soundforce i anbudet har upplyst Staden om att det inte framgår av förfrågningsunderlaget hur många förstärkarkanaler Staden kräver. Förvaltningsrätten anser däremot inte att Soundforces upplysning och kommentar medför att de reserverar sig mot något av de villkor och krav som uppställs i förfrågningsunderlaget. Något som tyder på att Staden skulle ha tagit hänsyn till Soundforces begäran att beakta antalet förstärkarkanaler vid utvärderingen har inte heller framkommit. Bolaget har inte heller visat att innehållet av Soundforce kommentar har lett till att Staden saknat möjlighet att göra en objektiv

jämförelse och utvärdering av anbuden. Förvaltningsrätten anser därför att Soundforce inte har lämnat en otillåten reservation i sitt anbud som gör att Staden borde ha förkastat Soundforce anbud.

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att det som bolaget har anfört beträffande BGS:s och Soundforces anbud inte visar att Staden har agerat i strid med LOU. Skäl för ingripande enligt LOU föreligger därför inte. Bolaget kan därför inte heller anses ha lidit eller riskera att lida skada. Ansökan om överprövning ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1A LOU).

Haike Degenkolbe
Rådman

Hanna Axelsson har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.